Ա. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 51 — ԻԶՄԻՐ 30 (13 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1909) — ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ

طاشينك
امنيجه يومى غزته
صاحب امتياز: هرانت مامورىان: ازمير

"TACHINK,,
JOURNAL ARMÉNIEN
QUOTIDIEN POLITIQUE & LITTÉRAIRE
Imprimerie Mamourian
SMYRNE

10 ՓԱՐԱ

ԴԱՇԻՆՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	ՏՐԿ.	վեց.	ԵՒ.
ԻԶՄԻՐ	80	40	20 Ղրշ.
ԴՕԼԻՍ ԵՒ ԳԱԼԻԱՒ	108	54 Ղրշ.	
ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ	25	13 Ֆր.	

Նամակները պէտք է ուղղել «ԴԱՇԻՆՔ»ի խմբագրութեան
Rédaction du journal Arménien
«TACHINK»—Smyrne

Չի հրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր

10 ՓԱՐԱ

Վեհանձնութեան Դասը

Անցած օր աչքերուս չուզեցի հաւատալ Ազատաւարտի չորրորդ երեսին վրայ կարդալով սա տողերը.

«Պոլսոյ մէջ հրատարակուած թերթերէն առիթը առնելով ենք կարդալու Ազատաւարտ, ինչպէս նաեւ Հայրենիք, Ծիրանի Զայն Հայրենեաց, Մշուճան, Ժամանակ և Բիւզանդիոն: Այս վերջիններուն դէմ ամենազօրեղ և ամենասուրին զրպարտութիւնները, Հայ ազգին գլուխը անհանգիստ ընելու համար մանուածոյ՝ որ անմոխրացած կը յանդգնին աչք ծակող ճշմարտութեանց հանդէպ կամաւորապէս կաթնաղով, իրենց սուտին չափանդն մէջբերումներ ընել: Գոլսոյ Հայ ժողովրդեան ամենասուրբ մասին՝ սուտին և կեղծիքի օձական այդ թերթերուն հետեւելը կարելի է վերագրել միայն ոգեւորութեան և անզգայակրութեան ու նախիրային հետեւողութեան: Կը փութանք յայտնել մեր զարչանքն ու նզովանքը այդ կեղտաշաղախ թերթերուն, և մեր խորին հիացումն ու համակրութիւնը Ազատաւարտի և Հ. Յ. Դաշնակցութեան:

«Յարգանօք
«Ա. Փ. Ագպ. Արբանեան Աշակերտներ
«(44 աստղագրիա)»:

Չեմ ուզեր ծանրանալ զրպարտիչներուն վրայ այն proukshին, որ կը կայանայ հանրային վիճաբանութեան մը բնուած ո՛և է մարմնի կազմ իրեն ի նպաստ բարեմասնորեալը հանրակրութիւններ կամ համակրութեան արտայայտութիւններ հրատարակելուն մէջ: Ասոր համար հազար հոգ կուսակցութիւն մը ըլլալու պէտք չի կայ, որովհետեւ անուանարիօքին Ազատաւարտի դրօշակրած համակրութիւնը: Տաներարդական թերթուկ մը կամ պարզ անհատ մըն ալ կրնայ ճարել այդ տեսակ համակրական վկայականներ կամ, իր հաստատութիւններուն դէմ փչող պատուաստրեր: Ո՛չ մի միայ Ս. Փրկչի արիւրուն հաչնորհած մանուկը, որ իր ընկերներուն և համակրողներուն տուած չարքերն ունի:

Բայց այդ տեսակէտով՝ ո՛րքան ալ պատուաբեր չըլլար Ազատաւարտին համար իր տունէ մը ի վեր ձեռք առած ինքնապաշտպանութեան եղանակը, մեզի հոգնանքի մղիտանալ տարրեր ու աւելի բան մը չը կրնար տալ՝ Գատ-Գատուէն, Գասպ-Փաշան, Իսահիատարէն կամ Գատ-Ինչէն ազուր ու աւխնոտ տարբերութ. կողմ հայմայմուած հատատարմական տրամիին ընդհանրութեամբ:

Ու թոյլ մարքերուս չէր անցներ, որ օրին մէկը Ս. Փրկչի Ագպ. Արբանեանին աշխոյն պատասխանները ալ մեր աչքին առջեւ պիտի ներկայացուէին նոյն սիւնակներուն մէջ՝ թերանոնին տերոց կատարեալ այն դաժան ու դժնդակ կեցուածքով ու այն ծանրաձուռ կերպարանքով, որովհետեւ կը տեսնէին վերինին պէս պրոֆիսէն մը—ձուռնաչ մը աւելի ու աւելի պժգալի— տարագրուելները:

Ինչ որ... Ո՛վ այլանդակիչ այս անժամանակներուն, կեանքին այս արդէն խոչոռանպատճառներուն մէջը, ո՞վ պղտորիչ անոնց հոգիին պայծառութիւնը, որ անոնք կարող կ'ըլլան կոր թոյն ժայթքելու իրենց չի ճանչցած մարդկութեան ու չի հասկցած բաներուն դէմ...

Չեմ ուզեր կատարեալ տակ դնել զրպարտութեան ապրելութիւն ու տարբ բոլորովին հարազատութիւնը: Անոնցի բան մը կը տեսնէ զրպարտիչը: Անոնցի բան մը կը տեսնէ զրպարտուածը: Անոնցի բան մը կը տեսնէ ամբողջ հասարակութիւնը: Ինչ որ զրպարտիչը կը տեսնէ՝ զրպարտութիւն է: Ինչ որ զրպարտուածը կը տեսնէ՝ զրպարտութիւն է: Ինչ որ հասարակութիւնը կը տեսնէ՝ զրպարտութիւն է: Եւ վեհանձնութեան հազուագիւտ ժլատները ու հազուագիւտ ոսկորները, որոնք պիտի կրնան թերեւս պատահիլ երբեմն, անոնք ալ պիտի ծածկուին, պիտի կորսուին, պիտի խեղդուին տափակութեան, գռեհկութեան ու անարգութեան այս յորձանուտին ու համայնատարած չորութեան մէջ:

* * *

Բայց մեր կուսակցական բարքերուն մէջն է որ վեհանձնութեան պակասը աւելի զգալի եղած է ու կ'ըլլայ դարձեալ: Ամբողջ գաւակարգ մը ունինք «զարթիչներու, որոնք՝ հաւատքարար իրենց անհատական վեհանձնութեան ո՛չ մէկ ժլատի կամ արարքի մէջ բռնուած, չանկարծակիի եկած են օր մը օրանց:— Ընդդիմուած, ընդունուած, ուխտուած, անարժան ու երիարաչունչ Գէմոսթենեան է որ երեսն կուգայ ու կը չեչտուի այդ մարդոց առջեւ մէկ գործին ու խօսքին մէջ:

Կուսակցութիւնները իրենց հաւատքան նկարագիրն ունին, զոր այնքան պիւրին է—գլուխ ու խաղացող մարքուրը հասկնալու համար—ճանչնալ ու գնահատել, որքան ո՛և է անհատական նկարագիրը: Ու ինչպէս անհատական վեհանձնութիւնը կամ անոր բացակայութիւնը զգալի կ'ըլլայ առօրեայ կեանքի ու յարաբերութեանց ընթացքին, նոյնպէս և աւելի ուշագրաւ կը զգացուի հանրային կեանքի մէջ՝ կուսակցական-հաւատքական վեհանձնութիւնը կամ անոր բացակայութիւնը զգալի կ'ըլլայ առօրեայ կեանքի ու յարաբերութեանց ընթացքին, նոյնպէս և աւելի ուշագրաւ կը զգացուի հանրային կեանքի մէջ՝ կուսակցական-հաւատքական վեհանձնութիւնը կամ անոր պակասը:

Ի՛նդունենք, թէ բացարձակ վեհանձնութիւնն այնքան «պիւրին» չէ՛ միշտ հաւատքական մարմնի մը համար, որքան անհատի մը: Վեհանձնութիւնը յաճախ աւելի կը նմանի՝ տարաներժօրէն անկէ մղուելու եւ առաջնորդուելու ուզող կուսակցութեան: Դիտեմ որ վեհանձնութիւնը չի գիշանիր պղտիկ միջոցներու և կը խորչի անառնական համակերպումներէ. անիկա խղճմտանքին հետ սակարկութեան չի մտներ, խակ յաջողելու համար այս բոլորը չատ անգամ անհրաժեշտ է, կամ գէթ՝ պերազանցապէս ձեռնտու:— Բայց նորէ՛ն լաւագոյն է կործանիլ վեհանձնութեամբ, քան յաղթանակել քաութեամբ:

Մեր մէջ կուսակցական ազատ պայքարը չարունակ ի յայտ բերած է վեհանձնութեան սառեցնող պակաս մը: Հանրային կեանքի մէջ բնական և նոյնիսկ ազատ, խիմնուղ բան մըն է հակառակորդներ ունենալ, բայց ո՛չ անոնցմէ, որոնք կը ճարահարուելն միշտ գործածել քեզի դէմ առնելն անարդ ու անխուսափելի զէնքերը, կը պիտին չարաբանական այն միջոցներուն, այն վատաբանութեան, որոնք— ո՛րքան ալ ստոյգի ու անմատչելի— առնելն աւելի ուժգնօրէն կրնան զայրմակրկռեցնել զայն, առնելն աւելի մասնակի բլլալով անոր:

Ո՛չ մեր մէջ գազափարի, սկզբունքի, համոզումի կռիւը, — այլեւս ու արգասաւոր կռիւը: Չո՛ւ կուսակցական հաչիւն ու չահն են միայն որ գազափարի, սկզբունքի, համոզումի տեղ կը բռնեն: Ու կուսակցական հաչիւնները և չահերու արդիւնք սպասարկուները՝ գազափարի ամբաստանելու կեղծ դիմակին տակ՝ կը դիմեն միմիայն քաութեան, նենգութեան ու վատաբանութեան ընտրուած դիրքին ու ամբողջ միջոցներուն: Անհատապէս թէ հաւաքաբար վեհանձնութեան անընդունակ անանձք զգուելի չեն գիտեր, ու կ'ընեն ամէն բան քեզ զգուեցնելու և զգուանքէ չկատարելու, զգուանքէ վճռակամ ընելու համար:

* * *

Պիտի չըլլայ երբէք որ մեր հանրային ու կուսակցական բարքերը մաքրուին, վեհանձնորոգուին: Պիտի չըլլայ որ մեր ներքին հակառակութիւններուն մէջ փչ մը վեհանձն ազնուութիւն երեան գայ: Պիտի չըլլայ որ՝ եթէ չի կրնանք ալ իրարու հետ հաչտուիլ՝ գոնէ իրարու տակ հակառակորդներ ըլլանք իրարու:

Ազգային ներկայ տխուր օրերուն մէջ, թո՛ղ աւելորդ չի թուի այս մոգիանքը, և եթէ կարելի է՝ բոլոր հայ կուսակցականներուն հոգին հաւաստարապէս այրէ՝ մեզ գալարող այս ծարաւը արժանապատուութեան, առնականութեան, վեհանձնութեան...:

ՍՈՒՐԻՆ ՊԱՐԹԵՒԵԱՆ

ԻՄ ԱՃԻՆՏԱՍ

Սեպտ. 24.— Ի՛նչ ածականով կ'օրակէք մարդ մը որ իր անուշակ բնաւորութիւնը վոխանակ հաց ու պանիր ջերմուռ ձեռք անցուցած փչ մը պրամովը, կ'ելլայ խաղալիք մը, պերճանքի անօգուտ առարկայ մը, գեղօր մը կը գնէ, կամ՝ մարդ մը որ ինքզինքը և բնաւորիքը պատսպարելու համար տղոյն տուն մը կառուցանել կուտայ, և խոնարհ, ներքնատեղ ու... «հարիւրաւոր» չի չինած, կը ձեռնարկէ տասը մէկ կողմէն չքիչ ընդարձակ պատկառելի մը չինուելուն՝ որուն ունեցած գրամը չի բաւեր. և երբ իրեն դիւտողութիւն կ'ընեն, կը պատասխանէ. «Ա՛ս տեղէն ընդարձակ տեսարան մը կ'երեւայ, բարեկամներ... Տեսէ՛ք, դիմացը, ինչ բացուածքներ, ինչ հեռանկար. տուն մը չի կրնար առանց հորիզոնի տալով, ինչպէս ազգ մը առանց... խէալի...»: Ի՛նչ անուն կուտաք մէկուն մը որ հազիւ տաքի եղած իր տղուն կ'ելլայ ամերարարութիւն սորվեցնելու, կամ գիւղացին չրջանը տասնաչին չբաւարած իր զաւկին ծանրահասիմ հասմատանիներ ու խորհրդներ կը կերցնէ. ի՛նչպէս կ'որակէք մարդ մը, — գիւղացոյ վոսանգաւոր ու տմարդի տեղ մը բնակած, անոնք ու անոնք, որ վոխանակ ուսուցիչ պատսպ մը բան ու պատկերիք ապահով տեղ մը գտնելու, վոխանակ իր անպաչտպան գլուխն ճարը տեսնելու, կ'ելլայ... ճաշ մը կը կարդայ ասպետներուն կամ քերթուած մը կ'ուզերգէ լուսինին, բերանը հովին բացած: Կամ՝ մարդ մը, որ պարտուած, չախչախուած, կոխուելիք չարձակուելիք, վատանդներ մազապուր պատսպ, վերջապէս ապահէն մը, օթևան մը կը գտնայ ճամբուն վրայ, ուր կարելի է հանգչիլ, իր պատսպ ուժերը կազդուրելու, վերքերը վոխիմելու ու խնամելու այնպիսի լուսինի և հանգստութեան մէջ, և որուն երբ կուգան կ'ըսեն թէ տեղ մը, հեռո՛ւ, հեռո՛ւ տեղ մը կոխ մը, իրարանցում մը կայ, խոյին տաքի կ'ելլայ ու ճամբայ կ'ելնայ այդ տեղը երթալու համար, մտիկ չընելով օթևանին մարդիկը որոնք կը պատսպ իրեն թէ կէս-ճամբան պիտի մնայ, ոգեսպառ ու անկենդան...

Ի՛նչպէս պիտի անուանէիք մարդ մը որ պարզ կարպատ մը հազիւ վարժուած՝ Քանթի' Critique de la Raison Pure ձեռք կ'առնէ, վերծանելու համար: Մէկը որ երկարատև ու ծիւրիչ հիւանդութենէ մը հազիւ ապաքինած, կամի, հաւկիթի ու մսաջուրի կէմիմ պես չարաբանելու կարծա, «հալաճեի ոգիամաս» ու Իզմիրեան

«փօֆիէ» (Աստանան փչ մնայ «փօֆիէ» դրել պիտի տար) կլլելու կ'ելլայ...

Բայց սանն է որ կանգ առնեմ այս «Մուսայի մատանին» զան խմարին վրայ որ կրնայ մինչեւ ատգակալիութեան փոր տանիլ զիս։ Գիտեմ որ պիտի պատասխանէք ինծի անմիջապէս, առանց վարանելու, ու վրան ալ վեհանձնօրէն խնդալով քիչ մը, թէ՝ այդ ծաղրելիը ամենքն ալ իրարու կը նմանին, և թէ մէկ քանի ածականներ կան գանգք ամենքը մէկ կամ զան զան որակելու չանկ ու պատչած. «չիմար, ապուշ, ցաւագար, չնորատես, չնդած...։» Ու թերեւս ձենէ ամանք, խառնուածքով աւելի բան ու տպաւորական, գոչեն՝ «ռեթրագրծ»։

Այնպէս չէ։ Որչափ դիւրին է զատել նիւթական, անսանելի գէպք մը և օրա-կել անոր չօչափելի հերոսը։ Ինչ հեշտ է գողին գողութիւնը հատկել և չմարուե-թիւնը՝ չմարին, երբ մեր աչքին առջեւ կը գործեն անոնք, միասի և ոսկորով, ֆիզիքական թանձրութեամբ։

Բայց խնդիրը ուրբան կը կենտրոն ու մարգկային գատազականը (la judiciaire) ուրչափ կանճրիկ երբ բարոյա-մասուրա-կան մարդին մէջ է որ տեղի կ'ունենան չմարութիւնը, գողութիւնը, ոճրագոր-ծութիւնը։ Քիչ մը աւելի խորը նայելու է լաւ տեսնելու համար։

Այսպէս, չը կարծէք, օրինակի հա-մար, որ բոլոր այն մարդերը որոնց չա-հատակութիւնները թատեսի՝ ֆիզիքական կարգին մէջ չեն ինչ որ բարոյական կեան-քին մէջ են բոլոր անոնք՝ որ կը քարոզեն ու կը գործադրեն... մեր մէջ ընկերա-բանական վարդապետութիւնները, և բոլոր ինչ որ կը հետեւի անոնցմէ։ Մտածեցէք լա՛ւ մը և ըսէ՛ք ինծի թէ ի՞նչ տարբերութիւն կայ անոնց և տունց միջեւ։ Ես մտածելի և սա տարբերութիւնը գտայ. առաջինին-ը կը վեսան չատ չատ... իրենց ան-ձին, իրենց տղուն, իրենց տունին, իրենց ընտանիքին. մինչ վերջիններուն ըրածէն ... վեսատող անձը, տունը, տղան, ըն-տանիքը՝ ամբողջ ազգ մըն է, միլիոնաւոր ժողովուրդ մը,—և այդ ազգը, այդ ժո-ղովուրդն ալ մեր հէգ սիրելի ազգն է, որուն վեսատելու տեղը մնացած չէ ալ, որուն տառապելու «թաքսա»ը հատած է, և որուն խնայելու ենք, գոնէ «ներ-սէն» եկած չարիքները, չէ՞։

Մ. Ս. ԿԻՒՐՃԵԱՆ

ՈՐԲԵՐՈՒ ԱՁԽԱՐՀԷՆ

ԲՈՒ ՄԸ ՈՐԲԱՆՈՑԻՆ ՄԷՋ

Տարբեր ճնողքէ և տարբեր կրթութիւն առած որբերուն մէջ խորհրդաւոր թիւի մըն է և ուշագրաւ պիրք կը գրաւէ որբին մը իր բոլոր չարժուձեւերուն և տաբօրինակ տա-վորութիւններուվը։ Փոքրիկ Ներսէսը որբանոցի պաշտօնեաներէն ու սանները զատ ամէն այցելուներուն խորհրդածու-թիան առարկայ եղած է։

*Ճ տարեկան ներսէս մանկիկ մը, բայց կարծես հարիւրամեայ տարաբաղդ և ա-նոթ ծերի մը երեսները ունի մանաւանդ իր աչքերուն մէջ՝ որոնք միշտ խոժոռ և ան-ժըպիտ դէմքին վրայ բուի աչքերուն են քան մարդու և երբեք զուարթածոիկ մանու-կան մը։ Կարտակա՝ մոռցած իր մանկու-թիւնը՝ կ'առանձնանայ դրեթէ միշտ, որ-բանոցի յարակից եկեղեցւոյ բակին մէկ անկիւնը, ճիշտ բուի մը պէս նստած, ա-ւելի կծկած իր թաթերուն վրայ, անքթիթ կը խորհի ու կը խորհի իր մանկութենէն դեր ի վեր լրջութեամբ։ Կարծես իր անըս-պառ վիշտերը մեղմացնելու համար՝ արե-ւածագէն առաջ կը սպրդի Արբանոցէն դուրս, ուղղակի եկեղեցի կ'երթայ, միևնոյն դիրքով կը կծկի անկիւնն մը և կը մնայ մինչև որ հատոզուի թէ պիտի վակուի և-կեղեցին։ Փոքրիկ սպասորը եթէ հետամ ալ ըլլայ՝ կարծես կամաւոր զոհը կը նը-կատէ իր ճգճիմ իրանը ընութեան ու բըռ-նութեան ամէն ճնշումներուս, չուզեր որ գինք դարմանենք, կ'ընդվզի եպած ջան-քերուն և խնամքներուն դէմ. իրեն մէկ հիւանդութեան առեն ստիպուած ենք գինքը կապել որպէսզի անկողնէն չի վախ-չի. պատկիլը իրեն համար տանջանք և քնանալը պարզապէս մահ է։ Վարդանի միջոցները իրեն համար մեծ առանձնաշ-նորհումներ են, քանզի որբանոցին դուռը բաց է ամէն որբի առջեւ, եկեղեցւոյ բակը ելլել ու գրօսնելու համար։ Ինք՝ անփոյթ իր կարգին՝ կ'ուզղուի գէպի եկեղեցւոյ դուռը և անոր սեմին վրայ կը թաղի բուի նման՝ մինչև վարդանին աւարտումը։ Մե-կուն հետ չի խօսիր, և ընկերներուն կոչի ու կոչտուէին անուշադիր՝ չես գիտեր ինչ խորհրդածութիւններ կ'արձայ մարդին մէջ մեր փոքրիկ բարի բուն։ Ոչ զանգակի հնչումէն կըսթափի և ոչ ընկերներուն մեկ-նելէն։ Յաւուրէ հրաւէրի վրայ կը կանգնի և պլեխկոր կուզուզի գէպի որբանոցի սը-բանը և նորէն կը հակէ իր վշտալի պլեխ-կը գրասեղանին վրայ։ Իր այսքան խոր-հրդաւոր վիճակը խորհիլ կուտայ թէ չի-մար է արդեօք հէգը, սակայն ո՛չ, և պարզապէս բարի և ազնիւ զգայունիւ-րուս մարմնացումն է փոքրիկ վշտահարը. ժամանակէն խիստ առաջ իր տունկին վրցուած վարդ մը, իր յոյժ սիրեցեալ ծը-նողաց գուրգուրանքէն զրկուած ազնիւ որդեակ մը որ իր ատեսկանութեան մէջ չի կրնար մոռնալ վայելած գգուանքը, իր ծնողաց չերժայէրմ գորովը, և իրեն նը-կատմամբ այժմ ցուցուած բոլոր խանգա-ռատումը կը ծաղրէ՝ ամէն ինչ արուեստա-կան և ամէն մարդ գատապարտելով։ Ով գիտէ Աստուծոյ տան, հոն կը գտնէ միխիթարութիւն մը և կ'ուզէ հոն մնալ այդ ու գիշեր և երբեք չի մտաբե-րեր ո՛չ հազուստ և ոչ հայր։

Հակառակ իր մասին եպած մանուկ միխիթարական ու խանգամի վերաբե-րումին՝ չենք կրցած ցարդ դէմ Ժպիտ մը տեսնել իր բուտնոյն դէմքին վրայ, որ միշտ սպասուչի ամպերով մռայլոտած է։ Փոքրիկ մարմին մը որ իր մէջ կը պարու-նակէ մեծ վիշտ մը, տառապեալ տատրութիւն մը և մանաւանդ անսահման անզուսա-պիւն մը։ Արդեօք արամագրելի որբանո-ցը կրնէ յաջողի՝ հոն պիտի Ժպտին մեր կարապետները...։

Գ. Ա. ԴԱՒԹԵԱՆ

Մերսին 22 Մայիս. 1909

ԹՈՒՐՔ ԼԵԶՈՒԻՆ ՊԱՐԶՈՒԹԵԱՆ ԱՌԹԻԻ.

Իբրեւ պետական լեզու՝ թրքերէն լեզուի ուսուցումը պարտադիր դարձած ըլլալով ինչպէս Հայ՝ նոյնպէս առհասարակ Օսմ. տերութեան հպատակ բոլոր ոչ-թուրք հա-սարակութեանց վարժարաններուն մէջ, առկայող չեմի հարմարիր մեր ընթերցող-ներուն ներկայացնել թուրք լեզուի մէջ հերականական եւ ուղղագրական ինչ ինչ թարեփոխումներ եւ պարզութիւններ ւնցը նելու հարկը մտանաւիչող հետեւեալ շա-հեկան նկատողութիւնները։

Ժամանակէ մը ի վեր մտաղը կը զբաղի թուրք լեզուին մէջ պարզութիւն-ներ մուծանելու խնդրով։

Ասիկա, գոնէ հնմանութիւնս, այնչափ գիւրաւ լուծուելիք խնդիր մը չէ, որով-հետեւ, գժբաղդաբար, այս մասին կար-ծիքները չատ կը տարբերին իրարմէ։ Սակայն բոլորովին անիրականալի բան մըն ալ չէ, երբ նկատի առնուի, թէ մեծ գիտուններ ըլլալու հարկ չկայ՝ այս լե-զուն պարզելու ձեռնարկին մէջ յաջողելու համար։ Իսկան բանն է ջնջել գլխաւոր գժուարութիւնները և մէկ կողմ գնել ինչ որ իրապէս անօգուտ է։

Երբեմն փչ մը համբերութեամբ, հանգարտութեամբ և հաստատամտու-թեամբ՝ կարելի է ամենէն մեծ խոչընդոտ-ներուն յաղթել, բաւական է որ այդ գործը ստանձնող ձեռնտաս անձերուն մի-ջեւ կատարեալ համաձայնութիւն մը գըտ-նուի։

Ամեն բանէ առաջ հարկ է ունենալ Եւրոպայի ակադեմիաներուն նման մնա-յուն Ակադեմիա մը, որուն անդամներուն առաջին պարտաւորութիւնը պէտք է ըլ-լայ բացարձակօրէն ազատ խոզալ գրչի մարդերը իրենց գրելակերպին մէջ, որով-հետեւ գիտական լեզուի ուսումնասիրու-թիւնը ընդհանրապէս վերապահուած է՝ միմիայն գասական ուսումնասիրութիւն-ներու նուիրուած խիստ փոքրաթիւ ան-ձերու։ Մինչդեռ Օսմ. կայսրութեան նը-ման ընդարձակ երկրի մը բնակիչներուն մեծագոյն մասը, որ չարունակ առևտրա-կան, գրամական, արուեստական և հա-զային գործերով կը զբաղի, պէտք է ա-ռաւելագոյն ուշադրութիւն դարձնէ այս-ուհետեւ ունենայ պարզ և գիւրին լեզու մը։

Հասնելու համար այս գերագանցօրէն գործնական արդիւնքին, անհրաժեշտ է լրացնել հետեւեալ պայմանները։

1.— Բոլոր գիտական կանոնները պէտք է հիմնուած ըլլան խոսքը լեզուի գիտական կանոններուն վրայ, մէկ կողմ թողլով արարերէնէ և պարսկե-րէնէ վերց առնուած մեծ բոլոր կանոն-ները, այնպէս որ անուններու յարաբե-րութիւնը և ածականի ու գոյականներու համաձայնութիւնը կատարուին խոսքի գիտական կանոններուն համաձայն։

2.— Գործածել միայն խոսքերէն յոգ-նակին և բոլորովին մէկ կողմ թողուլ ա-րարերէնի կանոնաւոր և անկանոն յոգ-նակիները և խոլմին առասյուածները, ինչպէս նաև չնչատրներու յատուկ պարա-կները յոգնակին։

3.— Հարկ է խոսքերու կամ առաս-ուածներու կազմութիւնը արմատական կերպով փոխել։ Խոսքերը պէտք է ըլլան կարճ և գրուած ֆրանսերէնի համաձայնու-թեան կանոններուն համեմատ։ Այսպէս կարելի պիտի ըլլայ խոյս տալ երկարաձիգ պարբերութիւններէ, ջնջելով գանազան ի-րարու կապող ներկայ դերբայները։

Եթէ բուն թուրք լեզուն բառերու կազմի արարերէնի չափ ճոխ չէ, հարկը պահանջած ժամանակ կարելի է գործածել արարերէնէ և պարսկերէնէ եկած բոլոր հասարակ անուանները՝ եզակի ձեւով և կարգ մը ածականներ, որոնք սովորու-թեամբ նուաբրագործուած և արդէն ծա-նօթ են ժողովուրդի բոլոր զասակարգե-րուն. այս կերպով նոր բառեր ստեղծելու ալ պէտք չի մնար, որովհետեւ ամէն նո-րութիւն ճակատագրօրէն նոր կնճռոտու-թիւններ պիտի բերէ թուրք լեզուի ուս-ման մէջ՝ ճիշդ այն պահուն ուր կը չա-նանք գանգք ջնջել։

Քանի մը տարիէ ի վեր բազմաթիւ թուրք բառերու և բնիկ արարերէնէ ու պարսկերէնէ բառերու ուղղագրութիւնը փոխուած է։ Այսօր այս բառերը կը գըր-ուին այնպէս ինչպէս կ'արտասանուին, և ընդունուած են հասարակութեան մե-ծագոյն մասին կողմէ։

Եթէ յանախակի գործածութիւն ունե-ցող քանի մը բառեր կը պակսին մեր լեզուին, ինչ բան կ'արգիլէ մեզ հետեւիլ Յունաց եւ Իտալացիներու օրի-նակին որոնք յանախարէն և լանիներէն փոխ կ'առնուն նմանօրինակ բառեր։ Ար-գելը չէ մի որ թուրք նաւային բոլոր բա-ռերը և բազմաթիւ բացատրութիւնները ուղղակի առնուած են իտալերէնէ, յունա-րէնէ և անգլիերէնէ։

Կարճ խօսքով, պարզութիւն վերած-ուած և հասկնալի թուրք լեզու մը ան-հաչուելի ծառայութիւններ պիտի մատու-ցանէ անթիւ երկրին բոլոր բնակիչնե-րուն։ Աւելիս պիտի ըլլայ նաեւ նոր միջոց մը՝ լուծելու համար միբեւեյման կնճռոտ խնդիրը օսմանեան զանազան տարբերուն և նոյն իսկ Թուրքիա հաստատուած բազ-մաթիւ օտարականներուն, որոնք ա՛յն-քան չկրնթրէն կը վատաքին տարիով թուրքերէն լեզուն՝ որուն ուսումը մինչև հիմայ անագին գժուարութիւններ կը ներ-կայացնէր։

Օսմանեան և մասնաւորապէս թուրք մտաւորը՝ որ երկրին զարգացման և յա-ռաջդիմութեան աշխատելու ամենէ պար-տականութիւնը ունի, առաջին օրինակը ինք պէտք է տայ, և հանրային կրթու-թեան նախարարութիւնը՝ իր կողմէ՝ պար-տաւոր է այժմէն համոզելու նախնական և երկրորդական վարժարանաց—պաշտօ-նական և անհատական—ուսուցիչները որ հոր՝ մէկտեղ ուսուցանեն թուրքերէնը լեզուն, մինչեւ որ վերչնական կերպով հաստատուի սկզբունք մը որ միակ ձե-ւը պիտի ըլլայ հանրային կրթու-թեան նախարարութիւնը՝ իր կողմէ՝ պար-տաւոր է այժմէն համոզելու նախնական և երկրորդական վարժարանաց—պաշտօ-նական և անհատական—ուսուցիչները որ հոր՝ մէկտեղ ուսուցանեն թուրքերէնը լեզուն, մինչեւ որ վերչնական կերպով հաստատուի սկզբունք մը որ միակ ձե-ւը պիտի ըլլայ հանրային կրթու-

(Արտագրուի)

«ԴԱՇԻՆՔ» կը ծախուի Թրանկոյ Թաղ Պան Մարկէի դիմաց ԴՕՍՊԻ ծխա-վաճառին մօտ։ Բարսեղեանց վրայ Բրիմէ-լի բահաժին ծխավաճառին մօտ, Հայոց Թաղ Առաջնորդարանի դիմաց ԹՕՒՄԱՃԵԱՆ գրատունը։

ՀՈՎՀԱՆՆԵՍԻԱՆ

ՅԱՐԱՆԱՍԱԿԱՆ ՀԻՒՊԱՏՈՍ ՍԱՂԲԱՅԵԱՆ, Պ. ՏԱԼԲՈՒ

Մանիսա, 29 Մայիս. 1

Շատ արած, գուժի Թղթիկը ափին Ֆրանսահայ ծովային աչակերտ-սպայ՝ Զաուիկ Յովհաննեսեան մահերիմներուն վազէ, գուժելու այդ պատուական ֆր-այնին անակնկալ մահը։ Արտասո-աչքերով «... վերջապէ՛ս, գժբաղ-մինք հայերս» կ'ըլլան իր պարբերու-վերջին բառերը։

Երբ այս ամառնային արձակուրդ-ծննդավայրը՝ Մանիսա ուղեւորելու պա-Տիար Յովհաննեսեան իր յանձնարարա-ներկայացնելու համար Իզմիրի սրբա-հիւպատոսին կը գիմէ, տակի կոն-խօսք բանալու Բարիզի հիւանդապան-կաց վարժարանի գրկուելիք երկու սրիորդներուն, ինչպէս նաեւ Մանիսայի ազգային հաստատելիք ֆրանս-երկրագործական վարժարանի մը վ-տարտղղ Տալբոնները որքան գոբ-բանբաս վերաբերում մը ցոյց կուտայ հիւրին, ֆրանսահայ ծովային սչակ-տղային հանդէպ։ անկարելի է երեւակ-աւելի ազնիւ և արժանաւորին ծառայ-պատրաստ ոգեպար հոգի մը։

Հիւանդապահութեան հետեւելու պ-բառասուղ օրիորդներուս մտքին պաշտ-կան բանակցութիւնները կ'ակսին Հան-պետական կառավարութեան ներկ-ցուցչին հոգմանէ, համախորհուրդ Ֆ-Յովհաննեսեանի, և հարիւր ձեւ բեր-մէկուն յաջողութիւնը՝ երբ միւսին, ե-երկրագործական վարժարանի համար-ույն վրայ ուսուցիչութիւններ տ-տարելու նպատակով Մանիսա մնի-կը պատրաստուէին, ահա՛ աւերիչ ձ-կոխարը կը խլէ մեզմէ այս պատու-հոգին և ուզգի ու վարանաւոր մ-Թաղու մեզ։

Անցեալ կիրակի հոգեհանգստի պա-պետի կաթողիկէ Մանիսայի Հայ եկ-ցեին մէջ, և այս պարագան խնդա-ուած էր ոգեպահել հիւպատոսի վշ-այրեին։ Բարեխիրատ Տիկինը, զգած-պատրաստած ժողովուրդի ե՛ր այս մակրանքի արտայայտութիւնէն, հետ-բաւ կը հաղորդէ հոգիով արտագրո-ներկայ ըլլալու փափաքը։ Հետագ-ուղղուած էր Տիար Յովհաննեսեանի որ-միջազգային յուր կուտայ տեղւոյն կա-վարչին, փոխ քաղաքին, ինչպէս նա-Այրի Տիկնոջ հետագրին մէջ արուած բանանդին համաձայն՝ ֆրանսական պատասխանի ներկայացուցչին։ Լուրը տարածուի և կիրակի առաւոտ կան-կառավարական բազմաթիւ պաշտօնեա-և հայ ժողովրդեան բազմութիւն մը՝ Տ-Յովհաննեսեանի առաջնորդութեամբ՝ կը-մեն կայարան և վայրկեանէ վայրկեան-պետարքի ժամանակին կրնայ գան։

Վերջապէս կը հասնի կառավարչ-պատուիրները թէև փոքր յուսախաբութ-մը կ'ունենան, բայց փոխ-հիւպատո-գալուստը ամէն ինչ կը պարգի և կը-տարանէ։ Վշտահար այրին՝ իր յանկ-սուգէն չսփանալով կերպով զգածո-անակնկալ տեղեկութիւն մը ունենալով փոխ-հիւպատոսին յանձնած է փո-նորզատար ներկայ պատուիրի հանգստի պ-ածոյին և այսպէս իրագործել իր փափա-

Հովհաննեսեան արարողութիւնը չ-խորազգեցիկ եղաւ եկեղեցիին մէջ. փ-հիւպատոսը և Տիար Յովհաննեսեան ի-պաշտօնական համազգեստով և գա-մը առաջնորդութեամբ հոսան եկե-ու մեծ երիւզածութեամբ սպասելին չ-ւար արարողութեան աւարտումը։ Ա-Թաղականութեան Խորհրդարանին փոխ-հիւպատոսը ընդունելց փառաքա-բնակչութեան ներկայացուցիչներուն ւ-ակցական այցելութիւնները, զոր ի-գալի փոխ-հիւպատոսը փոխարինելց՝ այ-լալով Տիար Յովհաննեսեանի բնակարա-Շատ խօսք բացուելով ծանօթ վարժար-նին չուրջ, փոխ-հիւպատոսը մեծ յ-տուաւ, և աւուրս յուսալի է որ ժամանակին Մանիսայի Հայասիրնե-զաւկին՝ Տիար Զաուիկ Յովհաննեսեանի բ-րեխօսութեամբը նախանձելի վիճակ կ'ունենայ։ Յարգանքի, համակրանքի տպաւորութիւնները և ընդունելութիւ-րը խիստ հաճոյալի և սիրալիր եղա-կաւ մը կատարելագան և փոխ-հիւպատ-հրաժեշտի ողջոյնները տալէ յետոյ ն-նոյնաբ հմայիչ տպաւորութեան մը

ՄՄԵՐ

ՀԱՑՈՒՆ ՀՈՓԻՆ

Փրենկ մրն է Հայուն հոգին
Մոխիրներէ կը ծրնի,
Իր մէջէն անոր չուտ կը մաքրին
Ու ան է միշտ ապածրի։

Բողոք մրն է Հայուն հոգին
Կ'անհետի բայց չի մեռներ,
Մերթ կը ժայթքի սրոտագին
Մերթ կ'ըսպառէ տարապերը։

Տենչ մ'է բոցկղ Հայուն հոգին
Փառքի յուշքով միշտ տոչո,
Չի հառներ ան, բոցն ինչուանկին
Թէեւ անդուլ կը հալի...։

Երազ մրն է Հայուն հոգին
Թափառագած, անբաւուեր,
Մինչեւ Աւետ Յաղթանակին
Պիտ' երկարի տրտմերեր։

ՍԱՀԱԿ-ՄԵՍՐՈՊ

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ

ՕՏԱՐ ԿԱԼՈՒՄՆԻԲԸ

Ամերիկայի հետագարամագիր ձիւնս Փիլըլի« Պիւթ ըն՝ Բրխատնեայ Աչխարհ» խորագրին տակ Կիլիկեան նահանջը պատմող իր վերջ յօդուածը սա տողերով կը վերջացնէ։

«Ես միթէ երբեմն պահատան եմ ես»։ Այդ պահն էր, երբ Բրխատնեայ Ամերիկայի պատասխանը՝ Փորթ-Սաիտ մէջ ջարդուած հիւանդ հազար Բրխատնեանները արբեցուցիչներուն և արբեցան։ Ամէնքն ալ, նպաստ մը համար, իրարու հետ կռիւ էին պատերազմին և Ամերիկայի կը նայէին։ Կայսրութեան տակաւին իրարու մոխիրներ էին։ Բանտարկեալներ, հալածականներ, վաճառականներ, ծերեր, կիներ, անօթիներ, վիրաւորներ, անապատրկներ և հիւանդագածներ, ամէնքն ալ կը հարցնէին թէ Ամերիկայ ինչ պիտի ընէ Բրխատոմի ժողովուրդին համար։»

ՄՈՒՇԵՂ ԼԳԻԱԿՈՊՈՍ

«Լուսաբեր – Արեւ»ի մէջ կը կարդանք.

Մուշեղ Եղիակ. Առաջնորդը, որ ամիսէ մը ի վեր Կիպրոս կը գտնուէր, Բօր-Աչխարհ ճամբով Եգիպտոս վերադարձաւ։

Ն. Սրբազնութիւնը խորապէս ազդուած է՝ ժամէն տեսնելով Կիլիկիոյ ազգեհարներուն ծայրատարհաճն թշուառութիւնը։ Բայց յուսադրիչները զոր կրած է իր վերջին ճամբորդութեան միջոցին, ինչպէս և անհանդուրժութիւնը որուն ենթարկուած է, ոչնչ պակասցուցած են համակրելի կղերականին կորովէն։

ՆԵՐՔԱՂԱՔ

«Ազգ»ի մէջ կը կարդանք.

Պէտք չէ զարմնալ եթէ արիսեփան ենք։ Ներքաղաքի խոչոր ու կենսատենչ հոսանք մը պէտք է յորդի մեռնատանջ Ամերիկային։ Վերջ տալով կուսակցական անիմաստ, անպէտ թծախնդրութիւններուն, համերաչխարհն զօրացնենք ընդհանրապետական գործը։ Չի յուսահատիլ, չի յուզուիլ և չի տարուբերիլ օրուան անցքերն և խարուսիկ փաստերուն տարատեսութիւններէն, այլ ուժերնիլ կրկնապիսի, փարիլ արհեստի, ձեռնտուխ ըլլալ վաճառականական ասպարէզներու, ձեռք չի տեղել հարերը, վերջապէս ամրանալ երկրին մէջ. արմատնել ժողովուրդի պետականութիւնը՝ դիւանական, օրինապահական և ներքնապետականութեան հիմերուն վրայ, անհատապէս ու հաւաքապէս մեր լուսնան գոյութեան պայքարը, իբր Հայ և իբր օսմանցի։

ԱՅԺՄԷՒԹՔԻՆ

— Գոհատոտուելցար.
— Այո՛։ Դուն.
— Այո՛, երկու օր առաջ.
— Ինծի գոհ.
— Մէկ. փուճր.
— Կարծեմ խմս ալ չի բանար. փէչ մը փիրուեցաւ, կեղև կապեց, չորցաւ գնաց, հիմայ նշանը անգամ չկայ դրկիլ։
— Ես ինձի համար այնչափ հոգ չեմ ըներ, որովհետև մէկ անգամ պատուաստած եմ որոնց նշանները խոչոր եւ ամբողջ պէտք կը կենան երկու թեւերուս վրայ. ասկէ պզտիկներուս հոգը ունիմ որոնց պատուաստը, նայելէս չի՛ բանար։ Ձեւ՛ պիտ՛ր թէ կրկին պատուաստակ սատ բա՛ւ է թէ չէ։

— Ես ալ այդ մասին մտահոգութեան մէջ եմ, բարեկա՛մ. չես պիտեր որ՛ւ տ կանչ կոչեմ, որ՛ւ հատատ լինծայես. ոմանք երբորդ չորրորդ անգամ պատուաստելու է կրանին, ուրիշներ ալ՝ հակառակը կը պնդեն, թսելով թէ անգամ մը պատուաստուելէ և չի բռնելէ վերջը՛ ա՛լ ուսիս չկայ ծաղիկէ բռնուելու։

— Երբ տես որ հիմակուան հասարակարգին մէջ՝ պատուաստուողներն ալ կը մեռնին կոր, չի պատուաստուողներն ալ. և չեսոյ ասորիքն ալ փարա չուներ կոր, ազայ, երիտասարդ, ծեր, ամէն օր անկին չտեսնու վրայ ես։ Ասոր ի՞նչ կըսես։

— Ի՞նչ բանամ բարեկամ. մարդի և անասուն գործին մէջ կը քաղնեք կոր հիմակուհիմայ, ամէն վայրկեան կրած վախերնիս ալ ճամրա։ Գոնէ սա մեր Հայ բժիշկ օրաձախինները իրենց գիտցածներէն բաներ մը գրէին լրագրի մէջ և մենք ալ հասկնայինք թէ ի՞նչ լինելու է, ի՞նչպես չարժիլու է։

— Թաւա՛մ, եթէ մեր Հայ բժիշկներուն մեսյ գործը, բռնկերնիս բարդ է. անոնք հիմայ վրզր վրզրալ պատուաստա կ'ընեն ու վարա կը քաշեն կոր. հիւանդութիւնը անոնց ճարակիշ եղաւ, եգ բա՛լը. հոգներնին անգամ չեն թէ ժողովուրդը ի՞նչ կ'ըլլայ կոր, ի՞նչ մահուան գործ կ'անցընեն կոր։ Ես կը զարմանամ որ իրենց մէջ գոնէ մէ՛կ հոգի ալ չի կայ որ գրէ բանէ, երկու տող հայերէն գրէ և բան մը հասկնան ժողովուրդին։

— Պետքիր վիրահիւ քաղաքականութեան և յոյն ու օսար բժիշկներուն որոնք առեն առեն կ'արձրնան և երբ օրական մահերու թիւը փչ մը ուելնայ, իրար կ'անցնեն, պատուէրներ կուտան, վարդ ները առներր կը մաքրեն, կը հանեն, յօդուած կը գրեն, վերջապէս բան մը կ'ընեն...։

— Մաքրութիւն լաւր տէ ապկ միաբ ինկաւ. գարմանալի չես գաներ որ սա Հրկից վարդը, Խաչուա Սոխակեան, որ մաքրութեան կոչմէ յուս հանրու մը չի վայելեր, տակաւին մինչեւ այսօր հասարակը սկսէլն է վեր, առաջնորդին առանձը խաւ, ա՛չ մէկ գլխով կամ մահ չի պատահեցաւ։

* * *

Այս կամ ասոր նման բան մրն է ժամանակ մը ի վեր առներու, ընտանիքներու և չուկաներու մէջ անցած խօսակցութիւնը։ Շուարումի, վարանումի և անստուգութեան նոպայ մրն է որ կ'անցնի ժողովուրդը, հասկնալու ասրած ամենօրեայ զոհերէն ապրատիճար։ Սակայն ուրախալի է որ հասկնալակը սկրսած է քանի մը օրէ ի վեր իր նախկին ուժը կորնցնել և հետզհետէ նուազ թիւով զոհեր առնել։ Մենք, առայժմ յուսահատ մեր բժիշկներէն, գարձեալ օսար բժիշկներու գիմելու հարկին մէջ կը գտնուինք, և մասնաւորապէս հայ հասարակութեան փոքր չափով մը օգտակար ըլլալու և օրուան հասկնալակին վրայ միտքերը լուսաւորելու նպատակով, մեր վարուան թիւին մէջ պիտի հրատարակենք գարձեալ յոյն բժշկի մը գրչէն նուած գրութիւն մը ձաղկախոհին վրայ։

Տեղական Լուրեր

ՔԱՂԱՔԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆԸ, նկատի առնելով հասկնալակի ծաւալումը, զգուշական զանազան միջոցներ ձեռք առնել գտա որոշած է յանձնախումբ մը կազմել քաղաքին զանազան հատարակութեանց վերաբերող անպատներէն, որուն պաշտօնը պիտի ըլլայ ամէն կարելի միջոցներով կրուսել սակայն հասկնալակին դէմ։ Միւս կողմէն բժիշկներուն պատուէր տրուած է քաղաքապետութեան ծանուցանել ոչ միայն իրենց գարմանած ծաղիկի դէպքերը, այլ նաև իրենց ծանօթ եղող դէպքերը, հակառակ պարագային պատասխանատու պիտի նկատուին և օրինական պատիժին պիտի ենթարկուին։ Նոյնպէս մասնաւորներուն վրայ պարտք դրուած է որ իրենց չքնաղակին մէջ ծաղիկի դէպք մը պատահելէն, անմիջապէս իսոյ տան Քաղաքապետութեան, հակառակ պարագային պատասխանատու պիտի նկատուին և օրինական պատիժի պիտի կրուին։

— Երկու չարթի օր միայն երկու մահ պատահած է ծաղկախտէն, մէկը Ս. Խաչ փողոցին և միսը տանկական հիւանդապետին մէջ։

ՏԵՂԱԿԱՆ թուրք թերթի մը կ'գրածին նայելով, Զաքըրճա Մէհմէտը հետապնդելու համար Իզմիրէն գացող ալպանացիները երթալու հետ կը կոտրտին և գիւղացիներուն կ'սպանենն եղեր։ Իսկ Էօսկիշէի չորսկայ գիւղերուն խնդ բնակիչները ան ուսատիի մէջ են չարուելակ, որովհետև այս հոչակաւոր ալպանացի կառուցները սանդոյ հետ կը վարուին եղեր իրրև նուաճուած երկրի մը ժողովուրդին հետ։

ԿԸՍՈՒԻ թէ Պայրամի ատենները տեղի ունենալիք գործոց նախարար Թալէաթ պէյ Իզմիր պիտի այցելէ։

ԱՄԿէ քանի մը ամիս առաջ Մանիսայի երկաթուղիի գծին վրայ ուղղական մը կոխուած և մեռած էր, և այդ տեղի չոպկաբերին խոտացի մեքենավարին գէմ գատ բացուած։ Այժմ կը լսենք թէ գատաւարութիւնը լինցած և մեքենավարը պատասխանատու նկատուած լրտով՝ կատաւարութեան կողմէ ձերբակալուած է, հակառակ երկաթուղիի Ընկերութեան ցոյց տուած ընդդիմութեան։ Կրսուի որ եթէ մեքենավարը ազատ չարձակուի մինչեւ որոշ պայմանաժամ մը Ընկերութեան պաշտօնեաները գործադուլ պիտի ընեն և չոպկաբերը պիտի գադրեցնեն իրենց սովորական երթեւեկը։ Ընկերութեան պաշտպանութիւնը յատուկ կուգայ սա պարագային որ անիկա՝ մեքենավարը բոլորովին անպարտ և անպատասխանատու կը նկատէ պատահած կոխտման արկածին մէջ։

ՀԵՌԱԳԻՐ

Կ. ՊՈԼԻՍ, 28 Սեպտ.— Լատատեակ չրջանակներու մէջ կը կարծուի թէ Սարկրզարանի բացման ժամանակ նախարարական վոխոխութիւն մը տեղի պիտի ունենայ։ Փոխոխութիւնը այնպիսի նպատակով մը պիտի կատարուի որ կարելի եղածին չափ մեծ թիւով երիտասարդ-Թուրք Համիտեան անդամներէն գանուին Դահլիճին մէջ։

ՆՈՅՆ.— Այսօրուան հասած լուրերը կը հաստատեն թէ Լիմասոլ գացող ալպանացիները իրարու հետ կը կոտրտին և վերջապէս ալպանացիները կ'սպանենն եղեր։ Իսկ Էօսկիշէի չորսկայ գիւղերուն խնդ բնակիչները ան ուսատիի մէջ են չարուելակ, որովհետև այս հոչակաւոր ալպանացի կառուցները սանդոյ հետ կը վարուին եղեր իրրև նուաճուած երկրի մը ժողովուրդին հետ։

ՆՈՅՆ.— Կառավարութիւնը որոշեց սանճանան բանակին մէջ խառնել ոչ-իսլամ հպատակները։ Նոյնպէս որոշեց բանակին մէջ չընդունել քրիստոնեայ քահանաներ։

ՆՈՅՆ.— Լիմասոլ տեսակցութեան մէջ Նեզուլներու ազատ անցքի խնդիրը արուած որոշումները ամէն կողմը պիտի խնայեն։

ՆՈՅՆ.— Օսմ. հետապրական գործակալութիւնը կը հերքէ նախարարական տաղնապի մը լուրը։

ՆՈՅՆ.— Թալէաթ պէյ յայտարարեց իր Գաղրիաբգարանները տատնձնաշնորհանդ մասին վախնալու տեղի չկայ, որովհետև Սահմանադրութիւնը անսնց պաշտպանն է։ «Եէնի-Կազէթա» իր կողմէ անհին կը յայտարարէ տատնձնաշնորհանդ ընդհանուր վերաբերեալ լուրերը։

ՆՈՅՆ.—Սիսի կաթողիկոսը հրաժարեցաւ։

ՆՈՅՆ.—Երատասիր պատգամատրութիւնն անգամները Լիմասոլէն վերադարձան։

ՆՈՅՆ.—Ջարը Յունաստան չի պիտի երթայ։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆ

ՀՐԱՊԱՐԱԿ 29/12 ՍԵՊՏ. 1909

ԲԱՄՊԱԿ

		Ագիվրէ
Լիվրօսլ	Յունվ. Փետր.	6 95
	Մայիս Յունիս	6 95
Նիւ-Եօրք	Յունվար	13 34
	Մայիս	13 46

ՍՈՒՐՃ

Լոնտոն	Մայիս	31/6

ՇՎԱՔԱՐ

»	Դեկտ.	11¾

ՑՈՐԵՆ

Լիվրօսլ	Դեկտ.	7/9

ԳՍԼԻ.— Հասած 472 պրկ. գին տեսական Է.քսթրա 18¼-18½ առաջին 17¾—18¾, երկրորդ 17—17¼, երրորդ 16½—17, պիկարէ 16½—17, ուչաք՝ Է.քսթրա 19—19½, առաջին 18½—19, երկրորդ 18¼—18½։

ՑՈՐԵՆ.— Հասած 269 պրկ. գին տեսական 90-102, Մերսին 88 - 94, Խարան 88—98, Սիրիա 85 — 103, Ուչաք 88-107։

ՊԱՐԼՈՑ.— Հասած 66 պրկ. գին 40։

ԲԱՄՊԱԿ.— Հասած 49 պլ. ծախուած 40 պլ. Եկրլի 440 պրչ. 8 պլ. Ամերիկան 460 պրչ.։

ԿԱՐԵՒՈՐ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

ՏՕԲԹ. ԴԱՐԱԳՈՒԾ, Արքայական վարժարանի գասատուներէն, կը բաժէ ամենահասատարեալ գրսթիամբ մը, ատանց վիրարաժական գործողութիւններու, գանազան գոյ և բոյ վէրքեր, կտրած ոտքեր, ձեռքեր, մատներ և կանանց կուծքի պարարներ, գործածելով տեսակ տեսակ օգտակներ (մէհլէմ)։ Կ'ընդունէ հիւանդներ իր գարմանատունին մէջ, որ կը գտնուի Սկի Նիքօղայի մեծ գրան կողմ ի Զայթրըը-Պահչ, կ. Ա. ժ. 9-10։

5—4

ՏՕԲԹ. ԱՐՄԵՆԱԿ ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ

վոխադրուած է Հայոց Թաղ Պատմահանէ Ճատէսի (Բրէնճիանի գիմաց) իր մանուսր տան մէջ, ուր հաստատած է նաև գարմանատուն մը առողջապահական վերջին կատարելագործութիւններով օժտուած։ Տօքթ. Ա. Խաչատուրեան կ'ընդունի հիւանդներ ամէն օր, իսկ երկշարթի և հինգշարթի առաւտները ազքատ հիւանդները ձրիարար կը գարմանէ։ 10—10

ԳԻՐՔ ՓՆՏՈՒՂՆԵՐՈՒՆ

ԳՐԱԳԻՐ ՄԸ ԿՊԻՆՃՈՒԻ Իզմիրի ծաղօղ հայ վաճառականներէն մէկին համար։ Պէտք է ըլլայ 24էն վար տարիքով երիտասարդ մը և գիտնայ հայերէն ու տաճկերէն։

ՈՒՍՈՒՑԻՉ ՄԸ ԿՊԻՆՃՈՒԻ գաւառի նախակրթարանի մը համար, կարող գասաւորելու՝ ֆրանսերէն և գաւթիւն։

Դիմել՝ ՅԱԿՈԲ Էֆ. ՏԷՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆԻ
6—4 *Իզմիր*

ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՔ ''ԴԱՇԻՆՔ,,Ի

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ.—Ընդհ. գործակալ Պ. Մ. Գասապարեան (Գրէսթ Լիճէ) նաև Պ. Պ. Յակ. Գաբանեան և Յ. Ղազիկեան։

ԳԱՀԻՐԻ.— Պ. Սուրէն Զագմագեան (Café chicha)։

ԼՕՐԻՆԻ.—Պ. Արէլ Ասարեան (236 P. O. B x)։

ՊԱՅՐՆՏՐ.—Պ. Ռուբէն Մխիթարեան։

ՀՈՒԹՄԱՆ.—Ընդհ. գործակալ Ամերիկայի Պ. Լեւոն Օսասպեան (16 Beach St.)

ՍԱՄՍՈՆ.—Պ. Յարութիւն Տիմանեան։

Մ. ԱՋԻՋ.—Ա. Կ. Տէրոեքեան և Ընկ.։

ԱՐՏՕՆԱՏԷՐ Հ. ՍԱՄՍՈՒՐԵԱՆ

NATIONAL UNION SOCIETY LTD

ՈՐՈՒ ԳՈՐԾԸ ՓՈԽԱՆՑՈՒԱԾ ՈՒ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԱԾ Է

PHOENIX ASSURANCE COMPANY LTD ի

ՀԱՍՏԱՏՈՒԱԾ ԼՕՆՏՕՆԻ ՄԷՋ 1782ԻՆ

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒԿ ԴՐԱՄԱԳԼԽԱ ԵՒ ՊԱՀԵՍՏ	Ա. Ո.	*4.500,000*
ՏԱՐԵԿԱՆ ԲՈՒՄՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՊՈՒՄԸ	» »	*1.500,000*
ՄԻՆՉԵՒ ԱՅՍՕՐ ՎՃԱՐՈՒԱԾ ՎՆԱՍՆԵՐՈՒ ՓՈՅԱՐԷՆԸ ՍԻՒԼԻ ՓԱՆ	» »	*45,000,000*

Այս հանրածանօթ ընկերութիւնը կ՚ապահովագրէ ամէն տեսակ հնձքեր, ապրանք, կարասիք, կալն նպաստաւոր պայմաններով։

ԻՋՄԻՐԻ ԼԻԱԶՕՐ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒԻՉՆԵՐԸ

Լ· և Լ· ՎԱՐՊԵՏԵԱՆ

Տյլ Եօրկի Կոասանդ Միւթրահան Փէէրհանի, Մաս 9—13

150—51

ՄԵԾ· ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ՆՈՐԱՁԵՒՈՒԹԵԱՆ

Ստեփան Իփլիքճեան

ՖՐԱՆԿՍՅ ԹԱՂ

Ծառայիկայ ձմրան նպանակին և նոր բանաւորման ընտիր տեսակները հետզհետէ հասնելու վրայ են Բրուսլէն և մեծաքանակ պատրաստութիւն, ճերմակ գէն, հոտիզն, տանթիլ և վալանսիէնի հարուստ և նուրբ տեսակներ, ինչպէս նաև Bonneterie ճիւղի յատկացեալ ամբողջական հոչակաւոր Wolsey գործարանի բուրդ շապիկ, վարտիք և գուլպաներ կանանց և Երիկ մարդոց համար, ինչպէս նաև պղակ տղայոց համար Yersey ֆանելաներ։

Կ՚արժէ միայն հետաքրքրութեան համար այցելել վաճառատունը։

150—51 ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԻՒՆ

ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ԴԵՂԱՐԱՆ

ՁԱՐԹԷՂ ՇՆՈՐՀԱՒՈՐ

Հայոց բաղ — Բէյօղլի. նաստէք

Կեդրոնական դեղարանը գովեստի պէտք չունի, ծանօթ է արդէն բոլոր Իզմիրի։

Թարմ և անխարդախ դեղեր, պատրաստութիւնը արագ և կարևորը ժամանակ։

Հոն կ՚ամախեն ականաւոր բժիշկներ։

50—51

CHAPELLERIE DE LUXE

NICOLAS A. NEGREPONTE & Co

ՆԻԳՕԼԱ Ա. ՆԷԿՐՕՊՈՆԹ եւ ԸՆԿ.

ՖՐԱՆԿԱՑ ԹԱՂ Թ. 116

ԻԶՄԻՐ

ՎԱՃԱՌՈՒՄ

ՄԵՆԱՔԱՆԱԿ ԵՒ ՓՈՔՐԱՔՑՆԱԿ

Դլխարկներ, Դասթլիններ, Գաւազաններ, վզնոցներ, Թևնոցներ, Կճակներ, Գուլպաներ, Ծնրակապեր, Խազեներ, Թաշկինակներ

ևն. ևն. 100 51

ԲԱՐԱՁԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

ՖՐԱՆԿԱՑ ԹԱՂ

Վաճառատանս մէջ կը Ծախուին ամէն տեսակ Ճարտարական և Եւրոպական ապրանքներ։

ՃԱՐՊԱՆԱԿԱՆ Ցախճապակիէ բեյի ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ սպասներ Մէհմանեայ թաշկինակներ, վզնոցներ, Տուիներ, Խոզանակներ ևն.

ՄԱՁԱՒԱԹԻ ՀԱՄԲԱՒԱՒՈՐ ԹԷՅԸ

ԾԽՊՈՊԱՁԱՆ ընտիր ապրանքներ, Գուլպաներ, Թաշկինակներ, Օձիքներ փողկապներ, Շապիկներ ևն. ևն.։

Ճաշակաւոր եւ աժան։ 150—51

ԱՅՍ ՊԱՏՈՒԱԿԱՆ WHISKYՆ ԿԸ ԳՏՆՈՒԻ ԱՄԵՆ ՏԵՂ

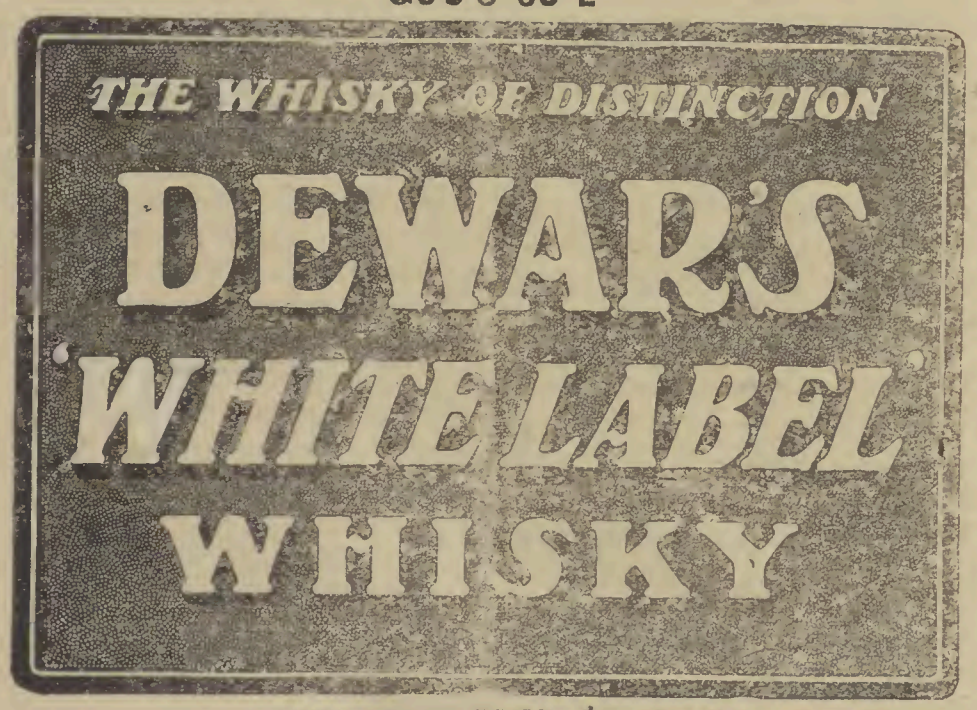

ՓՈՐՁԵՑԷՔ ՊԻՏԻ ՀԱՒՆԻՔ 50—41

Մ Մատուրեանի
ՍԵՓ ԼԵՌԲՆ ՍԱՓՈՓԸ

Հետաքրքրաշարժ վէպ մը ազգային կեանքէ։

Գին. — 7 գրչ. Իզմիրի համար։
8 » կամ 1 ֆր. 75 փոստադրեա գրուր։

ՀԱՄԱՌՕՏ

ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅՈՑ

ՄԻՆՉԵՒ ՄԵՐ ՕՐԵՐԸ

Միակ և յարմարագոյն գաղափիրը Ազգային վարժարաններու համար կարևոր գիրք դպրոցներու։
Գին. 5 գրչ.

Թագուոր Անանեան

ԴԵՐՁԱԿ ԱՐԱՆՑ ԵՒ ԿԱՆԱՆՑ

ՎԿԱՅԵԱԼ ԲՈՒՐՁԻ ԱԿԱԴԵՄԻԱՅԷՆ

Ջոխան Գլէսթօլճ բիւ 4 — Իզմիր

Պատիւ ունիմ ծանուցանելու յարգելի յաճախորդներուս թէ, վերջերս Եւրոպա երթալով վաճառատունս անգլիական և գաղղիական դիմացիկն, ընտիր և ամէն եղանակի յարմար կերպասներով ճոխացուցած եմ, ինչպէս նաև իզմիրի սեփ նորաձեւութեան համեմատ հագուստ պատրաստելու մէջ արհեստս կատարելագործած եմ, հետևաբար յուսալիք ամենայն ոտպարանքն լաւ ամէն կերպով պահ տպելու վստահելի վիճակին մէջ կը գտնուիմ։

— ԳԻՆԵՐՆ ԱՆՄՐՑՆԵԼԻ ԵՆ —

50—12

ԱՆՁԵՒՈՑ, ԱՆՁԵՒՈՑ, ԱՆՁԵՒՈՑ,

ՍՅՍՔՄԱՐԳԱՆ-ԱՆՀՐԱԺԵՇՏ Է, ԹԷ ՈՐ ԿՈՒԶԷՔ ՏՈՂՈՒՆ ԵՒ ՉԱՓԱԻՈՐ ԳԻՆՈՎ ԱՆՁԵՒՈՑՆԵՐ ՈՒՆԵՆԱՅ.

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆՔ

ԱՅԺ ՆՕՐԻ ՓՈՂՈՑ

THE ANGLO-ORIENTAL TRADING Co. Ltd

AUTHORISED CAPITAL LST. 20000
PAID UP » » 10000

MANCHESTER & SMYRNA

Եւրոպական և Անգլիական ամէնէն նշանաւոր գործարաններէն ուած ընտիր ապրանքներ գրուած են ցուցադրութեան և ամենօրեայ անմրցակից վաճառման։

Բրուսլէն, Մեսաքսկէն, Ճերմակեղէն Գինկալարի, Գոնէքլարի և. ևն. և. ևն.

Անգամ մը այցելել բաւական է իրականացնելը հաճախելու համար։

ԱԹԵՔ

Մեծ Վաճառատուներ

150—30 ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆՔ

ԿԱՄԷԼԻԱՅԻ

(Նախկին Սամարիայի)

ԵՒ

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ ՖՐԱՆԿԱՑ ԹԱՂ Թ. 33

Վաճառատանս մէջ կը գտնուին ամէն ճաշակի յարմար ապրանքներ։

Ջմեռնային յատուկ եղանակին համար, ընդունած ենք մեծաքանակ բանք, որոնք պիտի կրնան գոհացնել ամէն Տրուճաչակներու։

Գիներու անհամեմատ աժանութիւնը, ապրանքներու տեսակութիւն անկրկնելի են։

Այցելեցէք անպատճառ մը ԿԱՄԷԼԻԱՅԻ վաճառատունը համոզուելու համար։

150—51 ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆՔ

ԳԱԼՓԱՃԵԱՆ եւ ԿԻՒՐԻՆԼԵԱՆ

Ի ՖՐԱՆԿԱՑ ԹԱՂ

Պատիւ ունինք յայտարարել մեր արդոյ յաճախորդաց թէ՝ 11 Հոկտ. 1909ին, մեր վաճառատանս մէջ իրենց ապրանքներուն տակ սիրոյ ուենան Նորաձեւ վարժեանց հետևեալ ժուրնալները, ինչպէս՝ Le chic, L'Elite, Robes de Bal, Lauriere Parisienne, La Tailleuse de Paris, Les Blouses de la saison, Façon Tailleur, Album de Blouses, Jupes Nouvelles, Modes d'Enfants և Lingerie Parisienne etc.

Մանիֆաթուրաի գործեն տեղւոյն ազաչանեաններ կ՚ուզուի դիմել վերոյիշեալ վաճառատունը։ 150

ԱԹՐԱՀԱՄ ԱԼԱԳԻՕԶԵԱՆ

ՉԻԱ ԲԱՇՏ ՀԱՍՏԱՏՈՒԱԾ — ՄԷՐՍԻՆ

ԱՃԱՌՈՒԹԻՒՆ ԱՐՏԱԴՐԱՆՔԱՅ

Երբաճախակ և նորաձեւութեան վերջին ձեւով և ամենարտնիր կերպասով կանացի բլուզներ, մետաքսեայ զանազան չրջազգեստներու կերպասներ, ապուժներ, լաօքով մանթիլաթայի ամէն տեսակները ու մասերը։

Գօլֆնիայի ջաքետու, հոտուէտ իւղերու ամենաթանկագին տեսակները։

Ասոնց և կանանց ամէն տեսակ ռանուճաններ, լաթիկներ ինչպէս նաև Լինգերիական ամէն նեթեր, գազիական արտադրութիւն։ Միշտ ամենաչափաւոր գներով։

Մանաւանդ՝ կանանց գլխարկներու ամէն տեսակներ, խոտ ժան, որոնց Տիկին Ալագիօզեան ինք կը պատրաստէ զանոնք, նեթերը երբոպայէ մեծաքանակ բերել տալով։

Սեպտ. 20 է մինչեւ Հոկտ. 20 տոլորական գիներէն 10% զեղչ։

ՕԳՏՈՒԵՑԷՔ ԱՌԻԹԷՆ 30—